

ALLAH HER İŞTE YUMUŞAKLIĞI SEVER

Eûzübillâhimineşşeytânirracim.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Ve'l âkıbetü lil müttekîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyidînâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevi'd-dîn.

a. Allah Rıfk Sahibidir

Emmâ ba'd:

Fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفْقَ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ يَا عَائِشَةُ

Yâ Âişe, inna'llâhe refîkun yuhibbu'r-rıfka fi'l-emri küllihî.

Sadaka Resûlullah fîmâ kâl ev kemâ kâl.

Âişe anamız *radiyallahu anh* rivayet etmiş. İmam Ahmed b. Hanbel, İmam Buhâri, Müslim, Tirmizî, İbn Hibban, İbn Mâce'de var.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Yâ Âişe...”

Hanıma, Ebû Bekr-i Sıddîk'ın kızı olan, validemiz Âişe anamıza diyor ki;

İnna'llâhe refîkun. “Allah rıfk sahibidir.”

Yumuşak davranan, mülayim davranan, kızmayan kimseye “refik” derler, “rıfk sahibi” derler. Rıfk ile muamele etmek demek, “kızmadan, anlayışla, yumuşak yumuşak muamele etmek” demek. Allah böyle refiktir.

Ve yuhibbu'r-rıfka fi'l-emri küllihî. “Her işte yumuşaklığı sever.”

Yumuşak yumuşak; sert değil, katı değil, kırıcı değil, yıkıcı değil, üzücü değil... Yumuşacık, sevimli, *Turkish delight* gibi; hem yumuşak hem tatlı, bir de fıstıklı olursa daha iyi olacak, bir de gül kokulu olursa o daha iyi...

Allah her işte yumuşaklığı sever. Kendisi de rıfk sahibidir.

Cenâb-ı Hak Teâlâ birden gazaplanmıyor. Kâfirin küfründen dolayı birden kahrını indirmiyor. Mühlet veriyor, zaman veriyor, imkân veriyor, fırsat veriyor. Deliller gönderiyor. Rüyada gösteriyor. “Bak böyle yaparsan âkıbetin fena olur!” diye kaç defa ikazlar geliyor, geliyor, geliyor... Adam hâlâ uslanmadığı için, hâlâ kâfirce, hâlâ zalimce hareket ettiğinden cezayı yiyor.

Firavun'u Allah kahretmiş. Ama kahretmeden önce o kadar müsamaha etmiş ki, o kadar deliller [göstermiş] ki... Bir kere Musa *aleyhisselam*'la sihirbazlar karşılaşmışlar, sihirbazların bütün sihirlerini Musa *aleyhisselâm*'ın âsâsı yutmuş. Onlar sihir yapmışlar, Musa *aleyhisselam* korkmuş; “Eyvah! Ben bunların karşısında ne yapacağım?” diye. Sihirbaz değil çünkü, peygamber. Ne yapacak?

Allahu Zülcelal hazretleri buyurmuş ki;

“Sen o elindeki âsâyı bırakıver bakalım.”

Elindeki asa yere bırakılınca nasıl yuttuysa bütün onların sihirlerini yutmuş. Sihirbazlar anlamışlar ki bu işte sihir yok, burada bir ciddi durum var. Bu peygamber, hak peygamber, mucize bu. Secdeye kapanmışlar.

أَمَّنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ. رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ

*Âmennâ bi-rabbi'l-âlemîn. Rabbi Mûsâ ve Hârûn.*¹ “Âlemlerin Rabbi, Musa'nın, Harun'un -tebliğ ettiği, söylediği- Rabbine iman ettik.” demişler.

¹ 7/A'râf, 121-122.

Firavun köpürmüş, kızmış; “Asarım, keserim! Ben size izin vermeden siz nasıl olur da imana gelir onun tarafına gidersiniz?!” Köpürmüş, bağırmış, çağırmış... Yine Allah gazap etmemiş. Sonra çeşitli zamanlarda Allah bela olarak Mısır kavmini çeşitli musibetlere uğratmış. Her seferinde Musa *aleyhisselâm*’a geliyorlarmış, diyorlarmış ki;

“Rabbine dua et, bu musibet üzerimizden kalksın. Eğer dua ederek bu musibeti kaldırırsan o zaman sana inanacağız.”

لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرَّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ
بَنِي إِسْرَائِيلَ

Le-in keşefte anne’r-ricze. “Eğer bu belayı, musibeti üzerimizden kaldırırsan...” *Le-nü’minenne leke ve le-nürsilenne meake benî isrâîl.*² “Sana mutlaka inanacağız.” dönmüşler.

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرَّجْزَ إِلَىٰ أَجَلٍ هُمْ بِالْغُوهِ إِذَا هُمْ
يَنْكُثُونَ

² 7/A`râf, 134.

*İzahüm men küfür.*³ Musibet kalktıktan sonra bakıyorsun, yine ahdini bozmuş, sözünde durmamış. Kaç çeşit böyle belirgin olaylar, mucizeler ile... Her seferinde “İnanacağız, tamam. Bu sefer bu beladan kurtulalım...” Ondan sonra yine... Musa *aleyhisselam* kaçıp giderken arkasından kovaladığı zaman artık Cenâb-ı Hak cezalandırmış. Ne kadar halim, ne kadar rıfk sahibi, ne kadar kızmıyor, ne kadar fırsat veriyor... Ötekiler anlamadı, anlamadı, anlamadı, fırsatları değerlendirmede, inanmadı, inanmadı, inanmadı, zulmünü artırdı, artırdı, arttırdı, şımardı, şımardı, şımardı... O zaman cezasını buldu.

Allah rıfkı sever, kendisi refiktir, rıfk sahibidir. Her işte rıfkı sever. Her işi yumuşak yumuşak kalaycı bile yapar. Sert değil, yumuşak yumuşak yapmayı sever.

İkinci hadîs-i şerîf:

يَا عَايِشَةُ، لَوْ لَا قَوْمُكَ حَدِيثُ عَهْدِهِمْ بِكُفْرٍ، لَنَقَضْتُ
الْكَعْبَةَ، فَجَعَلْتُ لَهَا بَابَيْنِ: بَابٌ يَدْخُلُ النَّاسُ،
وَبَابٌ يَخْرُجُونَ مِنْهُ

³ 7/A'râf, 135.

Yâ Âiše, lev lâ kavmüki hadîsü ahdihim bi-küfrin le-nekadtü'l-ka'bete fe-cealtü lehâ bâbeyni: bâbun yedhulu'n-nâsu ve bâbun yah-rucûne minhu.

b. Kâbe-i Müşerrefenin Mimarisi

Kâbe'ye gidenler için bir ilginç hadîs-i şerîf.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

Yâ Âiše. “Ey Âiše!” Lev lâ kavmüki hadîsü ahdihim bi-küfrin. “Senin şu kavmin küfürden yeni imana taze gelmiş, daha yeni yeni müslüman olmuş olmasaydı...”

İmanları tam kuvvetli değil, yeni, daha zayıf bir fidan gibi... Küfürden yeni çıkmış olmasalardı, imanları sağlam olsaydı... Ne yapacaktı?

Le-nekadtü'l-ka'bete. “Kâbe'yi yıkardım, bazı yerlerini...”

“Ne yapardım?”

Fe-cealtü lehâ bâbeyni. “Kâbe'yi iki kapı yapardım.”

“Kâbe-i Müşerrefe'ye iki kapı yapardım.”

Bâbun yedhulu'n-nâsu. “İnsanların girdiği kapı.” *Ve bâbun yahrucûne minhu.* “Bir de öteki kapı, oradan çıkıp gidiyorlar.”

“İki kapı yapardım.” Böyle temenni etmiş Peygamber Efendimiz.

Neden?

Çünkü Kâbe-i Müşerrefe'nin içine girmek çok büyük nimet, çok büyük şeref, çok büyük rahmet, çok büyük devlet, çok büyük izzet, ikrâm. “Kâbe'nin içine girmek rahmete girmektir, çıkmak günahlardan sıyrılıp pak çıkmaktır.” diyor Peygamber Efendimiz. Kâbe çok önemli.

Fakat kapısı yukarıda, kilitli, insanın boyu bile yetişmiyor; uzun boylu bir insan eliyle uzandığı zaman ancak üst tarafını tutacak gibi oluyor. Fakat Kâbe'nin örtüsü yukarıya kıvrılıp kaldırıldığı zaman Kâbe kapısının arka tarafına giderseniz orada bir kapı izi görürsünüz. İkinci bir kapı, sonradan örülme bir kapının böyle çizgilerini açıkça sıvasından görürsünüz. Burası sonradan doldurulmuş ikinci bir kapı diye kabenin örtüsü bazen böyle kaldırılır. O kaldırıldığı zaman kapının tam arkası, yani duvardan bakarsanız orada bir iz

daha görürsünüz. Çünkü Peygamber Efendimiz'den sonra sahabeden Abdullah b. Zübeyir b. Avvam, Haccac'la mücadele eden şahıs, o Peygamber Efendimiz'in arzularını yerine getirdi. Öyle yaptı. Ama Haccac savaşıp onu yendikten sonra onu yaptıklarını tekrar iptal etti. O kapıyı açtı.

Peygamber Efendimiz bir seferinde; “Malzeme olsaydı...” buyurmuş... Kâbe'nin yarım duvar şeklinde bir kısmı var, iki tarafı açık, dönen 'hatim' denilen veya 'hicr-i İsmail' deniliyor. “Orayı da Kâbe'ye katardım; çünkü orası da Kâbe'dendir.” buyurmuş. Abdullah b. Zübeyir Mekke'ye hâkim olunca orayı da Kâbe'ye katmış. Haccac gelince tekrar orayı yıktırmış, o kapıyı da ördürmüş. Şimdi kapı örülü orası, açık durumda.

Hangisi iyi oldu acaba?

Herhalde [şimdiki hâli] daha iyi oldu. Allah bilir... Arka taraf yıkıldığı için, şimdi iki tarafı da açık olduğundan fırsat buldu mu insan içine giriyor, orada namaz kılabiliyor. Duvarın içine şuradan giriyorlar, sıra sıra namaz [kılıyorlar;] kalabalık birbirlerini bekliyorlar, se-

lam verdikten sonra hemen ötekisi geliyor. Allah Ekber [vesaire...] Orası Kâbe'nin içi; ama dışarıda kaldı. Dışarıda kalınca insanların içine girme hakkı meydana gelmiş oldu, Kâbe'nin içine girme sevabını kazanıyorlar. Haberiniz olsun, hatırınızda olsun.

c. Allah Güzeldir, Güzeli Sever

Üçüncü hadîs-i şerîf...

Hep Âişe anamıza hitap ettiği sözleri denk geldi bugünkü sohbette...

يَا عَائِشَةَ، إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ
إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ إِلَى إِخْوَانِهِ فَلْيَهَيْبِ مِنْ نَفْسِهِ.

Yâ Âişe, inna'llâhe teâlâ cemîlün yuhibbü'l-cemâl izâ harace'r-raculü ilâ ihvânihî fe'l-yehîbî min nefsihî.

“Yâ Âişe, hiç şüphe yok ki Allahu Teâlâ hazretleri...” *Cemîlün*. “Cemal, güzellik sıfatına sahiptir, güzeldir.” *Yuhibbü'l-cemâl*. “Güzelliği de sever.”

Her şeyin güzel olmasını sever. Allah kendisi cemildir, güzeldir. Cemil, “güzel” demek. Güzeldir, güzelliği de sever, her zaman her yerde güzelliği de sever.

İzâ harace'r-raculü ilâ ihvânihî. “Adam evinden arkadaşlarının yanına çıktığı zaman...” *Fe'l-yehîbî min nefsihî.* “Hazırlansın, kendisini hazırlasın, taransın, derlensin, toparlansın; arkadaşlarının yanına yakışıklı çıksın.”

Derbeder, dağınık, yaka paça, etek, kuşak [vesaire] darmadağınık, derbeder çıkmamasın.

Allah güzelliği sever. Biraz toparlanıp, derlenip öyle çıksın. Kendisini toparlamış olarak ve güzel bir vaziyette çıksın. Heyeti yani görünüşü de güzel olsun. Güzel elbiseleri giyeceksin, öyle geleceksin. “Ali Bey, bu akşam ne var; davet mi var, düğün mü var?” diyecekler.

Allahu Teâlâ hazretleri âyet-i kerîmede;

خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ

*Huzû zîneteküm inde külli mescidin.*⁴ “Her mescide gittiğiniz zaman da mescide giderken güzel elbiselerinizi, ziynetlerinizi de alın.” diyor.

Onun için ne olacak?

⁴ 7/A'râf, 31.

Süslenecek, saçını sakalını tarayacak, tıraşlayacak. Dişlerini misvaklayacak. Güzel kokuları sürececek. Temiz elbiseleri giyecek. Temiz çorapları giyecek.

Müslümanlar ne yapıyor?

Erzurum'dan yün çorabını giyiyor ayağına, İstanbul'a kadar çıkartmak yok, aynı çorap. İstanbul'da camiye geliyor, mübarek, *Allahu Ekber* dediği zaman etraftan cemaat kokusundan kaçıyor. Olmaz. Koyun getirmiş, kurbanda kesilsin diye, Erzurum'dan sürüyü kapmış, getirmiş; zaten kapıdan içeri girdiği zaman yün çorabın kokusu caminin içine bir yayılıyor. Sonra soğan yedin, sarımsak yedin...

“Ne yapalım hocam; hanım ciğer kızartmış, dayanamadım da... Soğana da bir tane vurdum, ondan sonra çatır çutur, çok güzel oluyor. Zeytinyağını da üstüne gezdirdim de...”

İyi ama sen bir de camideki cemaate sor. Soğan kokusundan yanındaki arkadaşının burununun direği kırılacak gibi oldu. Bu mübarek yenildiği zaman güzel olur; ama ötekisine çok çirkin kokar. Sarımsak... Bir hacı teyze var, Allah selamet versin, mahallede bizim hanıma

da epeyce hizmet etti, baktı. Vefat edinceye kadar burada üç gün önce sarımsaklı, yoğurtlu, terbiyeli mantı yensin. Üç gün sonra gelsin, burada kokluyor, “Burada sarımsaklı mantı yenmiş.” diyor anlıyor. Üç gün geçmiş, camlar açılmış, kapanmış, hâlâ anlıyor; hiç de kokusuna dayanamıyor.

Ben de severim sarımsağı, çok severim şahsen. Çok da şifalıymış. Tansiyonu da düzenliyormuş. Sarımsağı kesersen, terliyor da, o terli yerini de arpacığın ucuna değdiriverirsen, gözündeki arpacığı geçiriyor. Kuvvetli mikrop öldürücü, çok şifalı bir bitki. Gel ille velakin camiye geldin mi olmuyor. Çok fena.

Onun için, her şeyin, elbisenin vesairenin güzel olması lazım.

Falanca belediye başkanı çağırılmış diye gittiği zaman millet en kıymetli elbiselerini giyiyor, gidiyor; camiye gelirken camidekileri kaçırarak gibi geliyor. Camiye giren kaçıyor. Adamın birisi panayıra bir çadır kurmuş, “Bu çadırın içine girip de beş dakika durana şu kadar bin lira mükâfat var!” bir levha koymuş. Herkes geliyor, levhaya bakıyor, mükâfat var, çadırın içine dalan biraz sonra burnunu tutup

zor atıyor kendisini dışarıya, “öf pöf!” diyerek... Ondan sonra meğer bir koca teke bulmuş adam, tekeyi içeriye koymuş, teke kokuyor. Öyle bir kokuyor ki içeriye giren kokusuna dayanamıyor. Çadır küçük, güneşin altında da [sıcak oluyor.] Adamın birisi vaziyeti anlamış.

“Ne var içeride?”

“Teke var, kokusu berbat, dayanılmıyor.”

“Ben girerim.” demiş. Girmiş.

Sahibi kıs kıs gülüyor; “Biraz sonra bu da çıkacak dışarıya...” diye. Millet dışarıda bekliyor, şimdi burnunu tutup dışarıya çıkar diye... Bir gürültü kopmuş içerde, paldır küldür paldır küldür; “Tamam, adam dışarı kaçıyor...” diye... Bir de bakmışlar ki teke kaçıyor. Pabucunu çıkartmış, tekeye tekenin burnuna dayamış, bu sefer teke kaçmış...

Şaka tabii bunlar...

Çirkin kokuyla camiye çıkılmaz. İnsanların içine çıktığı zaman insana ikrâmdır. Bir arkadaşına güzel giyimle çıkmak ona ikrâmdır. Me-sud. Onun için, sen sen ol, yarın bembeyaz grandtuvalet elbiselerini giy, müşteriye öyle hizmet et. Bak müşteri nasıl artacak...

el-Fâtiha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

8 Cemâziye'l-Evvel 1421 / 09.08.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

